

DE BASISONDERSTEUNING

In het Samenwerkingsverband VO Deventer wordt verstaan onder basisondersteuning:

1. geheel van preventieve en licht curatieve **interventies**
2. die binnen de ondersteunings**structuur** van de school – eventueel samen met ketenpartners –
3. **planmatig**
4. en op een overeengekomen **kwaliteitsniveau** worden uitgevoerd.

Hiermee wordt aangesloten bij het referentiekader Passend onderwijsⁱ

Onder preventie verstaan we de basisondersteuning voor alle leerlingen die er op is gericht om tijdig leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen te signaleren. Vroegtijdige signalering vereist de aanwezigheid van diagnostische expertise en kan al dan niet in samenwerking met ketenpartners worden georganiseerd. Ook de zorg voor een veilig schoolklimaat (zowel voor leerlingen als medewerkers) maakt deel uit van de basisondersteuning. In de beschrijving van basisondersteuning worden ten minste afspraken vastgelegd over licht curatieve interventies. Deze interventies zijn structureel beschikbaar voor en/of binnen de school en moeten de continuïteit in de schoolloopbaan van een leerling ondersteunen. Voor alle genoemde interventies geldt dat een diagnose behulpzaam is voor het inzetten van handelingsgerichte aanpak, maar niet dat op basis van een diagnose een indicatie wordt afgegeven die recht geeft op extra financiering.

In het navolgende worden de vier aspecten van de basisondersteuning nader omschreven. Bij elk onderdeel staat een algemene omschrijving. Daarna volgt een indicator. Indien een school de basisondersteuning op orde heeft, wordt gerealiseerd wat er bij de indicatoren wordt aangegeven.

1. Preventieve en lichte curatieve interventies

Preventieve en licht curatieve interventies zijn structureel beschikbaar voor en/of binnen de school en garanderen de continuïteit in de schoolloopbaan voor alle leerlingen.

1.1 Een aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie (conform de protocollen).

Alle scholen baseren hun beleid op een dyslexieprotocol en een dyscalculieprotocol en respecteren daarmee hetgeen wettelijk is bepaald. Dat betekent in ieder geval dat voor leerlingen met een officiële dyslexieverklaring of dyscalculieverklaring de wettelijke toegestane faciliteiten gelden.

Indicator: De school is in staat leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie in voldoende mate te ondersteunen. Leerlingen komen in voldoende mate toe aan het verwerken van de leerstof.

1.2 Preventieve of licht curatieve ondersteuning voor leerlingen die op enigerlei wijze achterstand dreigen op te lopen of hebben opgelopen op het aan hen aangeboden onderwijsprogramma

Het betreft hier achterstanden bij taal en/of rekenen voor zover dit al niet aan de orde is geweest in het kader van het dyslexie- en dyscalculie beleid. Verder betreft het achterstand bij alle andere aangeboden vakken die meetellen bij de overgang en/of het examen.

De ondersteuning kan de vorm aannemen van rt-lessen aan groepen of individuele leerlingen al dan niet op basis van een handelingsplan. Ook kan er sprake zijn van geïntegreerde rt binnen de

regulier lessen. Ook huiswerkbegeleiding en aandacht voor studievaardigheden kan een geschikte vorm van ondersteuning zijn.

Indicator: De school is in voldoende mate in staat voor de betreffende doelgroep adequate ondersteuning te bieden. Leerlingen komen in voldoende mate toe aan het verwerken van de leerstof.

1.3 Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen die binnen een bepaalde leerlijn voor een of meerdere vakgebieden bovengemiddelde begaafd zijn.

Voor leerlingen die een bepaalde leerlijn volgen maar daarbinnen voor een of meerdere vakgebieden meer in hun mars blijken te hebben, is er de mogelijkheid op een hoger niveau het betreffende onderwijs te volgen.

Indicator: De school is in staat voor leerlingen uit de betreffende doelgroep voldoende uitdaging te bieden ter stimulering van hun ontwikkeling.

1.4 Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen die meer begaafd zijn

Voor leerlingen die meer begaafd zijn is er de mogelijkheid aanvullende programma's te volgen, projecten uit te werken en/of in sneller tempo door een programma heen te werken. Dat kan op individuele basis of in zogenaamde plusklassen.

Indicator: De school is in staat voor leerlingen uit de betreffende doelgroep voldoende uitdaging te bieden ter stimulering van hun ontwikkeling.

1.5 Fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dit nodig hebben

Voor leerlingen in een rolstoel moet een gebouw fysiek toegankelijk zijn. Maar het is ook prettig dat studenten die slecht zien of slecht horen gebruik kunnen maken van faciliteiten. Daarnaast kun je gebouwen zo inrichten dat studenten met psychische beperkingen, autisme of ADHD minder gauw verdwalen en zich prettig voelen op hun onderwijsinstelling.

Indicator: De inrichting van de school en de beschikbaarheid van hulpmiddelen is dusdanig dat leerlingen uit de betreffende doelgroep in staat gesteld worden het reguliere onderwijsprogramma zoveel als mogelijk te volgen.

1.6 (Ortho-)pedagogische en/of (ortho-)didactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedrags-/ sociaal-emotionele problemen

Scholen geven aandacht aan problemen die zich voor kunnen doen in de sociaal-emotionele ontwikkeling en sociaal hinderlijk gedrag. Thema's hierbij zijn pesten, faalangst, sociale vaardigheden en/of problematieken in de sociale omgeving van de leerling zoals omgaan met echtscheiding, rouw en verdriet.

In mentorlessen worden problematieken bespreekbaar gemaakt. Buiten het verband van de mentorklas wordt ondersteuning geboden op individueel niveau in de vorm van begeleidingsgesprekken en/of in groepsverband trainingen aangeboden op boven klassikaal niveau, zoals een sova-training of een faalangstreductietraining.

Indicator: De school is in staat een voldoende veilig klimaat voor leerlingen te scheppen en tevens voldoende ondersteuning te bieden in geval van lichte gedrag's- en/of sociaal-emotionele problematiek, opdat de ontwikkeling van de betreffende leerling zo min mogelijk wordt belast.

1.7 Een protocol voor medische handelingen

Binnen de school is in voldoende mate geregeld wie welke verantwoordelijkheden en taken heeft aangaande medisch handelen.

Indicator: De school is in staat leerlingen adequate en verantwoord op te vangen in geval medisch handelen noodzakelijk is.

1.8 De curatieve zorg en ondersteuning die de school samen met ketenpartners kan bieden.

Het gaat hier om de zorg en ondersteuning die onder de basisondersteuning vallen. Bijvoorbeeld een training voor leerlingen die door een externe instantie wordt aangeboden zonder dat daarvoor een beroep wordt gedaan op de middelen van het samenwerkingsverband.

Indicator: De school maakt waar mogelijk gebruik van beschikbare curatieve zorg en ondersteuning die door ketenpartners wordt aangeboden zonder dat daarvoor een beroep gedaan hoeft te worden op de middelen van het samenwerkingsverband.

2. Ondersteuningsstructuur

Hier gaat het om de mate waarin zaken structureel zijn ingebed in de school.

2.1 Organogram van de ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur is beschreven in een organogram met toelichting

Indicator: Een organogram is aanwezig en maakt, voor wie dat van belang is, voldoende inzichtelijk hoe de ondersteuningsstructuur is georganiseerd.

De ondersteuningsstructuur voorziet in:

2.2 Afstemming met ouders

De ouders blijven de eerst verantwoordelijke voor de opvoeding van het kind. Voor zover dat aan de orde is stelt de school hen in voldoende mate daartoe in staat. Daartoe worden ouders in voldoende mate geïnformeerd over de gang van zaken op school, de ontwikkeling van hun kind en de eventuele problemen die zich daarbij voordoen. Ze worden betrokken en hebben een stem in de wijze waarop hun kind door de school wordt ondersteund in gevallen waar dat wenselijk en noodzakelijk is. We denken hierbij aan zaken als te laat komen en verzuim, leervorderingen, sociaal gedrag, opzet en uitvoering van een eventueel handelingsplan en inschakelen externe personen en instanties (ZAT).

Indicator: Er zijn heldere afspraken gemaakt over de wijze waarop ouders geïnformeerd en betrokken worden en met hen wordt afgestemd, in het bijzonder waar het gaat om de ondersteuning van hun kind. Een en ander is vastgelegd in een document / protocol en betrokkenen zijn hiervan op de hoogte.

2.3 Zorgvuldige toelating

De scholen hanteren bij de toelating een procedure waardoor ze zich een beeld kunnen vormen van de leerlingen die gaan instromen. In veel gevallen betreft dat een analyse van de informatie afkomstig van de aanleverende scholen. Vaak ook worden de aanleverende scholen bezocht.

Indicator: Leerlingen stromen op het juiste niveau in. Vooraf heeft de school een adequaat beeld van de ondersteuningsbehoeften van de toegelaten leerlingen.

2.4 Een ingericht mentoraat

Standaard geven scholen aan dat de mentor het eerste aanspreekpunt is voor leerling, ouders en collega's. Daarmee wordt hem/haar een spilfunctie toegedicht. In eerste aanleg, zeker in het geval van basisondersteuning, vervult hij/zij ook de rol van casemanager / spreekbuis. Daarnaast is de mentor in meer algemene zin verantwoordelijk voor het wel en wee binnen zijn mentorgroep en het groepsklimaat. In de mentorlessen komen zaken aan de orde op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, studievaardigheden, agendabeheer, studieplanning e.d.

Indicator: De communicatie rond leerlingen is helder voor alle betrokkenen. Het pedagogisch klimaat van de school is stimulerend voor de ontwikkeling van haar leerlingen.

2.5 Georganiseerde vorm van leerlingbespreking

Leerlingbesprekingen kunnen op veel manieren vorm krijgen. De meest elementaire is de rapportbespreking, voor zover dat meer is dan enkel het uitwisselen van rapportcijfers. Van belang is dat op schoolniveau de ontwikkeling van leerlingen en de eventuele problemen die zich daarbij voordoen besproken wordt met betrokken teamleden. Een onderscheid kan gemaakt worden tussen een meer op signalering gerichte leerlingbespreking en een meer handelingsgerichte leerlingbespreking. In het eerste geval worden alle leerlingen van een bepaalde groep besproken. In het tweede geval de leerlingen die om de een of andere reden extra ondersteuning behoeven. Verder zien we verschillen in frequentie en verschillen in participanten, zowel intern als extern.

Indicator: Op schoolniveau zijn alle leerlingen in beeld. In geval een leerling aanvullende of extra ondersteuning behoeft wordt met betrokken teamleden alle relevante informatie gedeeld en wordt zo optimaal mogelijk de binnen het team aanwezige expertise ingezet om de meest adequate ondersteuning vorm te geven.

2.6 Een zorgcoördinator / intern begeleider

Alle scholen hebben een zorgcoördinator of intern begeleider. Verschillen zijn er in taakstelling en uitvoering.

Indicator: De organisatie van de aanvullende ondersteuning binnen de basisondersteuning en de extra ondersteuning voldoet naar behoren.

2.7 Een Zorg Advies Team of Commissie van Begeleiding (ZAT)

Interne en externe deskundige vormen samen het ZAT. Het gaat daarbij om het bijeenbrengen van expertise om kwalitatief goed extra ondersteuning te kunnen bieden. Tevens gaat het om afstemming, in het bijzonder tussen school en externe partners, waarbij elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid zich inzet voor de ondersteuning van de leerling en/of zijn directe omgeving, veelal het gezin waar de leerling uit afkomstig is. Het overleg tussen de interne en externe deskundigen kan per school verschillend worden ingevuld. Het kan daarbij gaan om regelmatige bijeenkomsten van het gehele ZAT of enkel de betrokken deskundigen en/of bilateraal overleg indien de situatie daarom vraagt.

Indicator: De ondersteuning die door de samenwerkende partners intern en extern wordt geboden, wordt door de samenwerking versterkt.

2.8 Een vertrouwenspersoon

De school heeft tenminste één vertrouwenspersoon voor de leerlingen, ouders en medewerkers.

Indicator: In geval van persoonlijk problemen met betrekking tot zaken als ongewenste omgangsvormen, integriteitsschending en/of organisatorische misstanden, kunnen betrokkenen (personeel, leerlingen en ouders) in alle vertrouwelijkheid, hun verhaal doen. Het management is in algemene bewoordingen geïnformeerd over de mate van sociale veiligheid en openheid op school. Zowel voor zover dat betrekking heeft op het personeel, als de leerlingen en hun ouders.

2.9 Warme overdracht

Warme overdracht heeft betrekking op het persoonlijke contact tussen aanleverende en ontvangende school. In geval van de overgang van primair naar voortgezet onderwijs geschiedt dit doorgaans in de vorm van bezoek aan de basisschool.

Warme overdracht speelt ook bij tussentijdse in- en uitstroom en de overgang naar vervolgonderwijs c.q. arbeidsmarkt (praktijkonderwijs).

Ook is warme overdracht aan de orde bij de overgang van de ene klas (mentor) naar de andere.

Indicator: De school en de betrokken teamleden zijn in voldoende mate geïnformeerd over de ontwikkeling van de leerling, opdat daar met het onderwijs en de eventuele aanvullende/extra ondersteuning op aangesloten kan worden.

2.10 Interne communicatie rond aanvullende en/of extra ondersteuning en/of specifieke bijzonderheden aangaande individuele leerlingen

Voor zover er zaken zijn waar teamleden in de omgang met individuele leerlingen rekening mee te houden hebben zijn zij daarover op adequate wijze geïnformeerd. Dit betreft zowel docenten als onderwijsondersteunend personeel.

Indicator: De betrokken teamleden zijn in voldoende mate geïnformeerd over de ontwikkeling van de leerling, opdat daar met het onderwijs en de eventuele aanvullende/extra ondersteuning op aangesloten kan worden.

2.11 De mogelijkheid een orthopedagoog / schoolpsycholoog te betrekken

De school heeft een orthopedagoog / schoolpsycholoog in dienst of kan op andere wijze over deze expertise beschikken.

Indicator: De school kan beroep doen op de expertise van een orthopedagoog / schoolpsycholoog ten behoeve van de vormgeving van eventuele aanvullende / extra ondersteuning.

3. Planmatige aanpak

De school beschikt over:

3.1 Een omschreven signaleringssysteem.

Met:

- vaste momenten waarop onderzoek plaatsvindt naar cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling aan de hand van signaleringsinstrumenten tijdens eerste en tweede jaar.
- een vastgestelde procedure als problemen worden gesignaleerd.
- verzuimbeleid

Indicator: Problemen die zich voordoen in de ontwikkeling van leerlingen worden tijdig gesignaleerd. Aansluitend wordt passende actie ondernomen.

3.2 Een omschreven leerlingvolgsysteem waarbij van iedere leerling een dossier wordt bijgehouden waarin opgenomen:

- de cognitieve, motorische en creatieve ontwikkeling
- de resultaten van aanvullende testen, toetsen en observaties
- informatie m.b.t. de sociaal-emotionele ontwikkeling

Indicator: Relevante informatie over de ontwikkeling van leerlingen en hun achtergrond is toegankelijk voor betrokken teamleden en voldoende beveiligd opgeslagen conform de privacy voorschriften.

3.3 Een procedure voor het opstellen en bewaken van handelingsplannen / individuele ontwikkelingsplannen voor leerlingen die binnen de basisondersteuning aanvullende ondersteuning behoeven

Spreekt voor zich.

Indicator: Voor alle betrokkenen is het helder wanneer en op welke wijze een handelingsplan / individueel ontwikkelingsplan wordt opgesteld en hoe de voortgang daarbij bewaakt wordt.

3.4 Een vorm van leerlingbespreking die gericht is op de onderlinge ondersteuning van het team t.a.v. de zorg waaronder:

- overleg over studievorderingen, gesignaleerde problemen, functioneren van jaargroepen.
- Intervisie gericht op het vergroten van deskundigheid

Indicator: Teamleden kunnen hun deskundigheid bevorderen m.b.t. het bieden ondersteuning aan leerlingen door onderlinge uitwisseling van ervaringen en kennis en reflectie daarop.

3.5 Een informatieprotocol dat vastlegt op welke wijze de contacten met ouders \ verzorgers en instanties verlopen indien zich problemen voordoen.

Spreekt voor zich.

Indicator: Voor alle betrokkenen is het helder wanneer en op welke wijze bedoelde contacten dienen te verlopen.

4. Een overeengekomen kwaliteitsniveau

4.1 De school voldoet aan de kwaliteitseisen conform het waarderingskader van de inspectie. Voor de school geldt tenminste het kwaliteitsniveau basistoezicht.

Spreekt voor zich.

Indicator: Voor de school geldt tenminste kwaliteitsniveau het basistoezicht.

4.2 De school heeft een zorgplan / zorgparagraaf

Waarin is opgenomen een omschreven visie op de ontwikkeling van het zorgaanbod in de school waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het bevorderen van deskundigheid en draagvlak voor het zorgbeleid van de school.

Indicator: De schoolontwikkeling m.b.t. aanvullende / extra ondersteuning voor leerlingen die daar behoefte aan hebben wordt planmatig opgepakt.

4.3 De school gaat systematisch na in hoeverre haar inspanningen aangaande het zorgaanbod rendeert.

Indicator: De school leert van opgedane ervaringen en baseert daarop de verdere ontwikkeling van het schoolbeleid.